

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Den sidste Svovlstik

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Den sidste Svovlstik", i Goldschmidt, M. A.: *M. Goldschmidts Poetiske Skrifter*, udg. af A. Goldschmidt, 1896-98, s. 3. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt10tom-shoot-workid54159/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: M. Goldschmidts Poetiske Skrifter

I.

DEN SIDSTE SVOVLSTIK.

(1863.)

AF: HVORLEDES MAN FORTÆLLER I ROM.

I*

En Aften, saavidt jeg erindrer, strax efter Karnevalet, vare vi meget talrige i *Chiavica del Buffalo* og besatte et helt Bord. Blandt Andre var der en i Skotland bosat Kjøbmand, Dansk af Fødsel, en høj, smuk Mand, hvem vi aldrig før havde set, og som tilligemed en svensk Baron eller Greve blev indført af en Nordmand »for at se romersk Folkeliv og Dydsforeningen«. Baade den svenske Adelsmand og den dansk-skotske Kjøbmand vare i første Øjeblik meget sirlige, Præsentationen blev udført med al mulig Formalitet og med mange Buk, der toge sig underlig nok ud i *Chiavica del Buffalo*. Vi saa paa disse Buk som paa Noget fra en anden Verden, og da Præsidenten*) besvarede dem med: »Her er akkurat Plads endnu til To, værsgo«, syntes den danske Skotte et Øjeblik ganske husvild, medens Svenskeren bevarede sin højtidelige Anstand. Men det varede for Skottens Vedkommende kun, til han fik smagt paa Vinen; der var en god Natur i

*) for den skandinaviske »Dydsforening« i Rom.
Udg. Anm.

ham, og han syntes med det første Drag at ind-drikke Stedets Atmosfære og blive fortrolig med os Allesammen. Han havde snart tømt to Foglietter og forlangte en tredje, og da han blev advaret, sagde han smilende: »Skulde jeg, der er vant til Ale og Whiskey, ikke at tale om Port og Sherry, ikke kunne taale den Limonade?»

Samtalen vilde imidlertid ikke gaa livlig; man kjendte ikke sin Nabo og var nær ved at forfalde til almindelig Salon-Konversation om Vejret, Kunsten, Rafael o. desl. Og dog havde Enhver, paavirket af Vinen og af Existensen i Rom, ligesaa megen Lyst til at tale og slaa sig løs, som et Lokomotiv, der staar med fuld Damp oppe, har til at fare afsted. Det lille Tryk, der behøves til at sætte Lokomotivet i Bevægelse, blev givet ved en tilfældig Bemærkning om, at nu var Karnevalet forbi, nu skulde vi holde Faste og forberede os paa de store Kirkehøjtideligheder. Som en løsladt Dæmon kastede den længe tilbageholdte Livslyst sig nu gækkende og spottende over Faste, Munke, Kirkefester, og sandt at sige blev selve Religionen ikke behandlet med en saadan Ærbødighed, at man paa Tryk kunde gjengive, hvad der blev sagt.

»Nej, nej!» raabte endelig den danske Skotte, »det er ikke rigtigt! Der er Noget i den Ting, som De ikke ser.«

»Ja, I er nok nogle store Hyklere i England,« sagde en Kunstner.

»De ere store Hyklere i England, og vi ere endnu større Hyklere i Skotland,« svarede Kjøbmanden; »men der er alligevel noget Usynligt, som«

»Som viser sig for os,« afbrød Præsidenten ham. »Det er der! Det har jeg selv oplevet, eller jeg har nøje kjendt En, som oplevede det; nu skal jeg fortælle en Historie.«

Der blev ganske stille, uagtet Skotten øjensynlig havde Noget, han vilde frem med, og Præsidenten fortalte:

»Her levede for nogle Aar siden en ung tysk Maler, og et livligt Menneske var han paa sin Maade, men egentlig ikke Kunstner. Han havde Ideer, det kunde man mærke; men han kunde ikke faa dem frem paa Lærredet«

»Saa var han vel egentlig Digter, som de fleste tyske Kunstnere,« bemærkede En.

»Kan sgu gjerne være,« svarede Præsidenten; »Fantasi havde han i alt Fald nok af, naar han fik Lov til at tale og beskrive, hvordan et Sujet vilde blive, naar det var færdigt; men det blev aldrig rigtig færdigt, og kanske kom det af, at han vilde male Ting, der ikke kan males. Han var fra St. Goar ved Rhinen, og han vilde male Rhinsagn, om Lureley og Nymfer og overjordiske Ting«

»Nej, hør nu, Præsident, nu maa vi have Deres Mening, om det ikke kan males! Rafael har dog malet baade Madonner og Engle og andre overjordiske Personer«

»Det har han. Det har han ganske vist. Men jeg ved ikke, hvordan det er; naar man ser paa, hvad de malede dengang, saa er det for En, som om Himlen og dens Befolkning i den Tid var nede paa Jorden, og derfor kunde man ogsaa male Himlen ganske tydelig. Nuomstunder er man bleven klogere og ved, at hvis der er Nogen deroppe, saa have de ikke Kjød og Blod, og derfor faa vi det, vi faa, saftløst Pøjt. Han, jeg taler om, var nu ogsaa i det Stykke en sær Fyr, for han var i Grunden Protestant; men i St. Goar er der nok baade Katholiker og Protestanter, og han fortaalte mig, at hjemme hadede han Katholikerne; men her i Rom fik han Hjemve efter dem og syntes, at de vare mere trofaste og inderlige og hørte mere til den rette Kunstverden, og han var overbevist om, at hvis han blot ikke havde faaet Protestantismen i Blodet, saa skulde han male en Lureley, der aldrig var set Mage til. Det gik han nu og plagede sig med og gjorde en fabelagtig Mængde Udkast. Alle hans Hoveder havde dejligt langt Haar; men videre kom han ikke i Dejligheden, og det tror jeg ikke engang hidrørte fra hans egen Dygtighed, men er Noget, som alle Tyskere have Færdighed i. Det ligger i deres Natur. De have Allesammen langt Nakkehaar, og enten de male eller mejsle, saa skabe de Figurer i deres egen Lignelse med langt Haar. Naa, han gik da og plagede sig, og endelig fik han ogsaa Næringssorg, stakkels Fyr. Stipendiet var opbrugt, hans Malerier blev ikke solgte, og

hjem vilde han ikke. Der ligger nu Rom. Lys er her nok af, det kan Enhver se, og det tilligemed Vinen er den mærkværdige Velsignelse, som fra Oven er øst ud over dette Sted. Men jeg tror ikke, at der er nogen By, hvor man tillige kan leve sig ind i et saadant Mørke eller i en saadan Halvdunkelhed som her. Faar et Menneske Griller i Rom, saa maa han afsted strax, ellers bliver han spundet ind, Grillerne vimse og suse om ham, svæve og danse foran ham og gjøre de underligste Fagter. Jeg tror nu, det kommer af, at Rom ikke er skabt til, at man skal føle sig ulykkelig her. Kommer Ulykke eller Sorg over En, saa er der Noget i Luften og Lyset, i Solopgang og Solnedgang, i Gadernes Udseende, i Springvandene, i hele Livet om En, der siger Nej og lover En Guld og grønne Skove, naar bare man griber rigtig til. Hvordan han, jeg taler om, bar sig ad med Grillerne, kan jeg ikke sige; men en Nat eller en Dag fik han en Vision. Han saa Madonna komme ned og hun tilbød ham, at hvergang han trak et Par Handsker paa, skulde han finde et Guldstykke i dem. Glad var han; men da han vaagner af Drømmen eller Visionen, føler han en underlig Smerte i begge Hænderne. Formodenlig havde et Insekt stukket ham, for Hænderne hovnede forskrækkelig op, og i Stedet for at tage Madonnas Handsker paa maatte han ligge med Omslag og Sligt. Han paastod, at det var hans onde Genius, der havde gjort det for at modarbejde Madonna. Endelig

blev han da rask, og det Første, han gjorde, var at gaa ned paa Corso og købe sig et Par Handsker. Som han trækker dem paa, er der en Engelskmand i Butiken, som har købt Noget og vil betale, men taber et Guldstykke. Tyskeren bukker sig, tager Guldstykket op og putter det med den roligste Mine i Vestelommen. Det var jo akkurat, hvad Madonna havde lovet ham. Engelskmanden forlanger sit Guldstykke, Maleren afviser hans Forlangende med den dybeste Uvilje og Vrede, fordi han i Engelskmanden ser den samme misundelige Aand, som skaffede ham ophovnede Hænder. Engelskmanden kalder en Gensdarm ind, og Maleren bliver arresteret, men fortæller for Politiet sin Vision med en saadan Tro og Inderlighed, at man har den største Tilbøjelighed til at tro ham. Han blev heller ikke straffet, men udleveret til et Kloster, der beredte sig paa at faa flere Mirakler gjorde ved hans Hjælp; men inden de kunde faa ham gjenoptaget i den katholske Kirke, blev den stakkels Fyr skruppal.*

Skotten vilde nu tage Ordet; men den svenske Baron eller Greve kom ham i Forkjøbet og sagde: »Ja, jeg kan ogsaa forsikre Herrerne, at der er Noget, man faar vel kalde det Uforklarligt i Livet, der griber ind ligesom med en højere Styrelses Haand endogsaa i det Øjeblik, man mindst venter det, og saasom jeg selv for faa Dage siden har set et Exempel derpaa, vil jeg med Herrerne gunstige Forlov fortælle det. Jeg ved ikke, om Herrerne vide, at der ude paa Bjergene ved Tus-

culum ligger et Camaldulenserkløster. Jeg var bleven præsenteret for en Officer af Pavens Garde, og da jeg iforgaars med ham og en anden Herre, som er ansat hos Hs. Majestæt Kongen af Neapel, tog ud til Frascati, traf vi paa Jernbanen sammen med Kløsterets Prior, som kjendte de Herrer, i hvis Følge jeg var, og ikke vilde tillade os at spise til Middag andensteds end hos ham i Kløsteret. De Herrer, som forhen talte om, hvor godt Munkene leve, havde i det Punkt ganske Ret; thi skjønt vi ikke ventedes, var Maaltidet excellent; jeg har ikke dineret saa godt, siden jeg spiste i *Maison dorée* i Paris. Men Middagen var ganske kuriøs; thi Munkene, som ere klædte i hvide Kapper, tale aldrig. Hver af dem bebor sit lille Hus, og ingen af dem sagde et Ord. Selv *il maëstro*, der er den næste i Rang efter Prioren, og som fik Lov til at spise med os, talte ikke og bøjede Knæ, hvergang han gik forbi Prioren. Derimod talte Prioren meget vel, ja jeg vil endog saa sige, at jeg sjelden har truffet en mere interessant Mand, og han beviste mig den Ære at føre Konversationen paa Fransk, fordi Italiensk ikke er mig ganske flydende. Ved Kaffen talte han om Muligheden af, at jeg kunde omvende mig, og for at vise, hvor lettelig og pludselig Saadant kunde ske, fortalte han, hvorledes han selv var bleven omvendt, ikke fra den ene Kirke til den anden, men fra det, han kaldte det verdslige Liv, til et højere Levnet i Gud. Han var af anselig Familie og havde været Ingeniør. En

Dag, saaledes fortalte han, da han i fuld Uniform gik henad Gaden, nærmede sig ham en Mand i rød Dragt og med rød Hætte over Hovedet, altsaa rimeligvis et Medlem af et religiøst Broderskab, og stak ham uden at sige et Ord en Seddel i Haanden. Han tænkte ikke videre derover og puttede Sedlen i Lommen; men da han lidt efter kom forbi Kirken *del Gesù* og gik derind, tog han Sedlen frem og aabnede den. Den indeholdt ikke Andet end Tegning af et Dødningehoved, og det gjorde et saadant Indtryk paa ham, at han blev Camaldulensermunk.*

»Ja, hvad gik han og tænkte paa i det Øjeblik? Hvad havde han paa sin Samvittighed? Saadan uden Grund springer en Soldat ikke ind i Munkekutten! Maaske troede han, Sedlen var en Kjærlighedsbillet, og af Ærgrelse over at blive skuffet vilde han fremtidig dinere bedre end i *Maison dorée*! Kanske var hans Elskerinde død!« Saadan foer og hvislede det som et Fyrværkeri om den svenske Herre; men han svarede rolig: »Aldeles Intet af Alt dette, mine Herrer! Jeg havde lignende Tanker og sagde dem til Hr. Prioren; men han forsikrede mig, at aldeles intet Andet end det blotte Syn af Dødningehovedet havde havt Indflydelse paa hans Beslutning.«

Ikke en Eneste troede, at Prioren havde skriftet ærlig; men Enhver var for høflig til at ytre videre Tvivl eller troede det ikke Umagen værdt. Desuden blev der ikke Tid; thi den

danske Skotte vilde med Magt tale. Han havde nu næsten tømt sin tredje Fogliette og troede sig aldeles ædru, hvilket en romersk Rus aldrig forhindrer en Mand fra at tro. Den har, saalænge den ikke overstiger en vis Grad, den Egenskab at potensere Livet, at gjøre en Side af Sjælens eller Aandens Organer lysere og lade dem fornemme deres Lys, medens en anden Side bliver aldeles formørket eller sat ud af Virksomhed. Dette kan frembringe den besynderligste Blanding af genial Skarpsindighed og Uklogskab, fordi den Side, som dør, sædvanligvis er den, hvor Selvkontrollen sidder.

Han havde aabenbart hele Tiden, medens Præsidenten og den svenske Herre fortalte, været beskæftiget med en eneste Tanke og arbejdet sig fastere i den. Han begyndte saaledes: »Nej! nej! Der er Noget! Og naar det bliver overset eller i et glemsomt Øjeblik krænket, bør den, der kan, afgive Vidnesbyrd for det.«

Den erfarne Præsident mærkede baade paa Ordene og paa Stemme og Blik, at der nu let kunde komme noget Pathetisk eller Noget, som Fortælleren næste Dag kunde ønske usagt, og tilsyneladende uhøflig, men i Virkeligheden af fin Følelse sagde han: »Nu har vi passiareet nok, nu kan vi vente med Resten til imorgen.«

»Nej!« sagde Skotten, »her er Talefrihed, her er *liberty-hall!* Desuden,« vedblev han, idet han med hin Skarpsindighed, som Romervinen giver, syntes at have gjættet Præsidentens Tanke,

»desuden er det, jeg vil fortælle, Noget, som ikke angaar nogen Tilstedeværende. Det er hændt en Ven af mig, som er mange hundrede Mile borte. Det var en Landsmand af mig eller af os — for vi er dog i Grunden Allesammen Danske — og ligesom jeg bosat i Skotland. Han var i en god Forretning, og jeg tror nok, jeg tør sige om ham, at han var en kjøn Karl og vel set af Fruentimmerne eller Damerne.«

»Ja, var han vel set af Fruentimmerne eller af Damerne?« blev der raabt.

Skotten forstod ikke Betydningen og Vigtigheden af dette Spørgsmaal; thi en Side af Foreningen betragtede »Damerne« som forhutlede og forkvaklede Væsener, affaldne fra deres Kjønns Friskhed og Inderlighed, levende for Krinoliner, Silketøj og Selskabets smaa Fordringer, ude af Stand til at være tro mod en Følelse — medens en anden Side forkastede »Fruentimmerne«, fordi der til Kjærlighed behøves en aandig Sympathi, som forudsætter Dannelse. Den Lidenskab, hvormed begge Partier hang ved deres Mening, exploderede og omhyllede Skotten. Han troede, at han ikke havde udtrykt sig pænt eller nobelt nok, og søgte at rette det til, at hans Ven blot havde gjort Lykke blandt Damerne; men dette modtoges fra venstre Side med Raabet: »Saa bryde vi os ikke om den slikkede Æsthetiker!« — »Ja, ja, da, Fruentimmerne!« skreg Skotten. — »Ned med ham!« raabtes fra den anden Side, »saa var han en Handelsrejsende!«

Endelig blev Stilheden igjen bragt tilveje, da den svenske Greve eller Baron mæglende foreslog: *le beau sexe*, det smukke Kjøen, og da Præsidenten som Ændringsforslag havde tilføjet: Kvinderne.

»Ja, Kvinderne!« sagde Skotten, der nu igjen saa Landevejen aaben og enten af Godmodighed eller af Lidenskab for sin Fortælling tilgav Afbrydelsen, saasnart den hørte op. »Ja, Kvinderne! Hør nu, mine Herrer, der gives i Verden ikke Mage til de engelske og skotske Fruentimmer!«

»Det kan man ikke sige i Rom!« raabtes energisk; »det taales ikke i Rom!«

»Det kan man heller ikke sige i Danmark!« udbrød næsten vredt en ung, meget blond og ellers meget blid Kunstner, der hidtil ikke havde sagt et Ord. Han havde sin Hustru i Danmark.

»Stille, stille, mine Herrer,« raabte Skotten og rejste sig. »Jeg ved, hvad jeg siger. Intet Folk i Verden lever saa sundt og renligt som det britiske, og det er derfor naturligt, at dets Kvinder, hvad Sundhed, Friskhed og Legemskraft angaar, maa være de ypperste. Stille, stille, mine kjære Venner; jeg lægger ikke engang Vægt derpaa, for jeg indrømmer, at jeg her har set Tøse, der synes at nære sig af Affald ligesom Ænder, og som dog have saa dejligt Haar og saadanne Øjne og en saadan Gang, at man skulde tro, de aldrig havde smagt Andet end Bedekjød fra Dorsetshire.«

»Naa, Tak, Jer skotske Kjærlighed er lavet af Bedekjød.«

»Nej, mine Venner, det er den ikke! Det var netop det, jeg vilde sige, at jeg ganske forbi-gaar dette Spørgsmaal, der hører ind under Johnstone's *Chemistry of common life*, og holder mig til en anden Næring. Ser De, mine Herrer, hver Familie, der ikke er ganske fattig, lever i et Hus for sig. Pigebørn af Borgerstanden komme meget lidt ud, undtagen i Kirke, og F— skal tage mig, om jeg ikke, naar Verden skulde indrettes fra Nyt af og jeg havde Noget at sige, vilde have Kirker, blot for at unge Piger kunde gaa der og faa deres Tanker i Orden.«

»Ja, men er det ikke noget kjedeligt?« spurgte unge K. med de spillende brune Øjne under den brede, sorte Hat.

»Jo, grulig kjedeligt, for mig og mine Lige; men vi underkaste os det, fordi vi vide, hvad det er godt til. Naa, det var det, jeg vilde sige, at Pigebørnene komme meget lidt ud, strejfe aldrig paa Gaden og komme ikke i Theatret, fordi Theatret, naar vi have et, er altfor slet, Gud ske Lov! Men hvad et Pigebarn lærer blot ved at strejfe paa Gaden og gaa i Theatret, selv om Ingen taler til hende, det gjør man sig intet Begreb om.«

»Hvad tror De da ikke, hun lærer ved at sidde inden fire Vægge og kukkelure?«

»Hun lærer at længes.«

»Bravo!«

»Ja, men tænk Dem nu saadan en nydelig ung Pige, der har lært at længes, men er saa

uvidende og uskyldig og er af det tapre angelsaksiske eller norske eller normanniske Blod! Der findes ikke Mage til Piger i Verden! Det siger jeg, og det vil jeg dø paa.»

Og den danske Skotte sagde dette med en saadan Alvor, at den Pavse, han gjorde ligesom for at modtage en Udfordring, blev aldeles uforstyrret, hvorvel Situationen, trods sin Alvor, for aldeles nøgterne Folk vilde have taget sig lidt komisk ud; thi Forfatteren var en Mand højt i de fyrretyve og talte under Indflydelse af Vinen med en Stemme og et Blik, som om han var tyve.

»Jeg drikker deres Skaal,« sagde han og tømte sit Glas.

»Det gjør vi Alle,« sagde Præsidenten.

Det stridbare Udtryk var forsvundet af Skottens Ansigt, og Selskabet, der mærkede, at han gjennem alle Hindringer var naaet til sin Fortælling, og at den med en Slags Lidenskab bar hans Hoved oppe over Vinen, hengav sig nu til at høre efter uden at forstyrre ham. Jeg kan ikke undlade at gjentage, at han var et prægtigt Exempel paa Virkningen af romersk Vin: forynget, stærk, klar; han fortalte med Liv, Sikkerhed og Forstandighed; det eneste Uforstandige var, at han fortalte, og jeg skal kun tilføje, at jeg ikke ser mig istand til at gjengive den ejendommelige, uregelmæssige Kraft, hvormed han talte. Idet jeg er ædru, er det mig umuligt at komme ind i hans Stemning, og hvis jeg ved Hjælp af Vin vilde sætte mig i Stemning, kunde

jeg ikke skrive. Følgelig gaar Adskilligt af hans bort og jeg sætter mit i Stedet, medens jeg dog stræber efter at blive saa nær ved Meningen som mulig.

Han vedblev altsaa: »Der er den Egenhed ved dem, som De jo let ville forstaa, at de saagodtsom aldrig have hørt Komplimenter og Smiger, og derfor kan en ganske simpel Kompliment af den Slags, som en Salondame knap vilde lægge Mærke til, gjøre en stor Virkning. De blive saa forundrede og saa taknemlige, som om det var den rene Valuta. Kvindenaturen i dem mærker, at de nu have truffet paa En, der forstaaer den; men de forstaa ikke ham. Saadan gik det til, at min Ven — for jeg kan godt kalde ham min Ven — i ganske kort Tid, og uden at hendes Fader eller Moder havde Anelse derom, ganske havde vundet Emmy . . . ja, hun hed Emmy og var Datter af en Skibsbygger, og et yndigere, trofastere, varmere, sundere, mere hengivent Pige-barn gaar ikke paa Guds grønne Jord. Hun troede hvert Ord, han sagde, som et Evangelium, og da de aldrig kunde være fem Minuter ene sammen i hendes Hjem, gik hun ind paa at mødes med ham paa anden Maade. Hun havde en gift Søster boende nogle Mile borte, og engang, naar hun tog derud paa Jernbane, skulde hun stige af paa en Mellemstation og tilbringe et Par Timer med ham. Hvad det vilde føre til, var let at beregne. Han tænkte ikke videre derover, men gik omkring i stor Lyksalighed over

det usædvanlig nydelige Kjærligheds-Eventyr. Han havde ikke tænkt at gifte sig med hende, fordi hun ikke var af noksom anset og formuende Familie, og han sagde vel heller ikke til sig selv, at han vilde forføre hende, skjønt det saagu gjerne kan være, at det var hans Vilje. Jeg tror forresten ikke, at man ved en saadan Lejlighed har nogen tydelig Vilje; man gaar om ligesom i en Luft af Farve og Ild, og man føres af det Fristende, som udvikler sig mellem To, videre, end man først tænkte, og er først Noget lovet En, kan man ikke være en saadan Tosse bagefter at sige, Nej, man vil ikke have det.

To Dage, før de skulde mødes, var der nogle af vore Venner, som havde aftalt en Udflugt. Vi skulde ud til en fælles Bekjendt, som havde et *shooting-house* eller lille Jagthus i Hede-Eggen, og da vi vilde finde Bøsser og Jagtredskaber derude og altsaa ingen. Bagage havde at føre med, besluttede vi paa den smukke Foraarsmorgen at gaa den Snes engelske Mil. Vi holde i Skotland meget af at gjøre saadanne dygtige Ture. Det var en frisk Nordvestvind, da vi gik hjemmefra; men en Times Tid efter sprang den pludselig om til Øst og saa til Nordost og bragte Taage. Nu maa De kjende de skotske Hede for at forstaa, hvordan man paa den umaadelige Udstrækning, hvor ofte kun halvt udslettede Stier krydse hverandre, kan fare vild, især naar det er Taage og man ikke af Højene kan tage sine Kjendings-tegn. Saa maa De ogsaa vide, at man derude

2*

hist og her finder nogle fordømte Knægte, Hyrdedrenge, der godt vide, at en Vildfarende kan miste Livet, men alligevel have en Fornøjelse af, med faa, stædige Ord at vise En vild. Kl. 10 havde vi ventet at sidde ved en god *luncheon* eller 2den Frokost, men paa den Tid vidste vi ikke, hvor vi vare, og to Skridt fra os kunde vi ikke se Andet end den gule Taage, en klam, isnende Taage. Saa ruskede et Vindstød i Taagen, og det begyndte at sne, først ganske smaat, men saa stærkere og voldsommere og med Hvirvel. Jeg husker, at jeg i min Ungdom hjemme i Danmark har været ude i Snefog paa en Landevej og kjørt vild; hvad tro De da, en Snestorm vil sige paa en saadan øde Højslette, hvor Elementerne have det frieste Spil med hver levende Skabning og fare om som Djævle, der have stort Ødelæggelsesværk for og ikke engang lægge videre Mærke til det Menneskekræ, de fortumle: han gaar dog med i Købet. Det, husker jeg, var især en pinlig Følelse, at Uvejret med sin knugende og isnende Vælde ligesom ringeagtede mig, medens jeg havde Umage med at staa paa mine Ben imod det. Men jeg trodsede det alligevel saa godt jeg kunde. Hvergang Tanken faldt paa Emmy, kom en vrede, stolt, varm, triumferende Glæde til mit Hjerter, og jeg traadte haardt frem. Vi troede endelig, at vi skulde blive begravne i Sneen, da vi fandt en Slags Grotte eller udhulet Jordhus og krøb derind; men vi følte snart i vor vaade, gjennemisnede og udmattede Tilstand, at derved

ikke var stort vundet, naar vi ikke kunde faa Ild. Vi fandt da ogsaa nogle Grene derinde, skaffede med Anstrengelse noget mere Brændselmateriale frem fra Sneen, tømte vore Lommer for Papir og fik et Baal lagt sammen; men da vi skulde tænde det, havde Fugtigheden naaet vore Svovlstikker, og vi kunde ikke faa Ild. Først vare vi rundhaandede og forsøgte hele Bundter; men da Forraadet begyndte at slippe op, bleve vi sparsommere, skjønt med samme Resultat. Tilsidst var der kun een Svovlstik tilbage, og den fandt en alvorlig, gift Mand paa omtrent tredive Aar i sin Vestelomme. Der var kun lidet Haab; men vi vidste, at vort Liv beroede paa det lille Strøg, han nu skulde gjøre. Vi Andre stillede os i Hulens Aabning for at gjenne Vinden fra; han sagde: »Saa vil vi gjøre vort sidste Forsøg i Guds Navn; lad os saa først bede Fadervor.»

Det vilde maaske have syntes næsten latterligt hjemme i Danmark, hvor Lægfolk ikke saadan give sig til at bede i hverandres Paasyn; men i Skotland er det anderledes, og i alt Fald, Øjeblikket var ikke til Andet end Alvor.

Han aftog sin Hat, og vi Andre blottede ligeledes Hovedet, og saa begyndte han langsomt: Fader vor, Du, som er i Himlen. Det slog mig, som det aldrig havde gjort før, at Vorherre var til og holdt Øje baade med mig og med Emmy. Det gav et Ryk i mig, ligesom jeg skulde rives ud af mig selv, da jeg med de Andre gjen tog Ordene. — Helliget vorde Dit Navn,

til os komme Dit Rige! Jeg saa ikke Andet end den halvmørke Hule, hvor den alvorlige, graaøjede Skotte stod og med underlig Ro sagde os Bønnen for; men fjernt, uden om Mørket og Uvejret syntes mig, jeg fornam en uendelig Renhed og Lysning, som vilde ind, og som jeg ikke vilde gjøre rigtig Plads for, uagtet jeg sagde Ordene og var ulyksalig over, at jeg ikke sagde dem af ganske Hjerte. — Ske Din Villie i Himlen som og paa Jorden! Saa kneb jeg ud og søgte at tænke, at naar Vorherres Vilje skete i den hele, vide Verden, saa kunde han nok lade mig have min lille Vilje. Men jeg forekom mig selv som en stor Slyngel, skjønt jeg ikke fik Tid til at tænke det rigtig ud. — Giv os idag vort daglige Brød. Det kunde jeg sige frejdig. — Forlad os vor Skyld, som og vi forlade vore Skyldnere. Ja, tænkte jeg, vil man blot være mild imod mig, saa skal jeg ikke være slem med at dømme Andre. Men nu nærmede det sig Slutningen og Afgjørelsen, og Skottens graa, skarpe Øjne syntes mig at falde lige paa mig, idet han sagde: Led os ikke ud i Fristelse; men freis os fra det Ondet! Det Ondet! Jeg var i det Ondet! Det følte jeg nu. Jeg var, eller en Del af mig var det djævelske Snevejr og den bidende Kulde. Den lille Svovlstik, der kunde redde mine Venners og mit eget Liv, var Sindbilledet paa Herrens Naade, der ventede paa min Beslutning, om det skulde blive fra eller til. Jeg skulde og maatte sige Ordene .

for ikke at forgaa, og jeg kunde ikke sige dem uden at gjøre Plads i Hjertet! Saa kom et nyt, heftigt Ryk, og jeg kastede med Vold de onde Tanker ud og sagde: Saa tager jeg Emmy til Hustru. Led os ikke ud i Fristelse, men frels os fra det Onde! sagde jeg nu højt og tydelig og som et ærligt Menneske. — Amen! sagde Skotten, strøg Svovlstikken, og den brændte.

Herre Gud, hvor jeg var lykkelig! Det syntes mig, at jeg havde frelst mine Venner ved at bringe et Offer, og da jeg ret saa til, havde jeg slet ikke bragt noget Offer, men tvertimod vundet. Aldrig havde jeg elsket Emmy med en saadan Glæde, Ro og Inderlighed som i dette Øjeblik, aldrig havde hendes Forældres Hus staaet for mig saa ærbart, helligt, som et sandt Hjem, som en lykkelig Havn, og jeg længtes efter at opleve den Fryd at træde ind der som et retskaffent Menneske, som en ærlig Gjæst. Jeg var saa lykkelig, at jeg slet ikke behøvede Ilden for at varme mig, og saasnart Uvejret sagtnede, skyndte jeg mig hjem og op til Emmys Forældre og bad om hende, og aldrig har hun faaet at vide, at hendes Skæbne afgang af en Svovlstik, og hvor nær hendes kvindelige Tro og Tillid havde været ved at blive forraadt.*

Saasnart Fortælleren var færdig, syntes Vinens aandige og vækkende Magt ganske at give Plads for dens gøglende og omtumlede; han begyndte at synge og vilde spille Billard. Vi havde sjelden Noget imod, at unge Mennesker paavirkede af

Vin følte sig tilskyndede til Sang og gymnastiske Øvelser; men i nærværende Tilfælde var Sagen en anden. Med et venligt Blik til Vintønderne, Boliger for Bacchus, der kæmpestærk, skjønt tilsyneladende sovende havde fuldstændig besejret skotsk Ale og Whiskey, bugserede vi i gyldent Stjerneskin vor skotske Landsmand til hans romerske Gadedør, forlode ham, da den blev aabnet — og saa ham aldrig mere.
